

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Věry Šimůnkové a soudců JUDr. Milana Podhrázkého, Ph.D. a Mgr. Ing. Petra Šuránka v právní věci žalobců: **a) nezl. J. E.**, nar. , bytem K H.. L., **b) Ing. K. E.**, nar. , bytem tamtéž, oba zastoupeni JUDr. Marošem Matiaškem, LL.M., advokátem se sídlem Rumunská 28, Praha 2, proti žalovanému: **Krajský úřad Středočeského kraje**, Zborovská 11, Praha 5, o žalobě proti rozhodnutí ze dne 19. 6. 2013, 089137/2013/KUSK, sp. zn. SZ_081165/2013/KUSK,

t a k t o :

- I. Ve vztahu k žalobci a) se žaloba **z a m í t á**.
- II. Ve vztahu k žalobkyni b) se rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 6. 2013, č. j. 089137/2013/KUSK, sp. zn. SZ_081165/2013/KUSK, **z r u š u j e** a věc **s e v r a c í** žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Ve vztahu mezi žalobcem a) a žalovaným nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.
- IV. Žalovaný **j e p o v i n e n** zaplatit žalobkyni b) na nákladech řízení k rukám jejího zástupce, JUDr. Maroše Matiaška, LL.M., částku ve výši 11. 340 Kč, a to do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í

Žalobci se společnou žalobou podanou dne 20. 8. 2013 domáhají zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 7. 2013, č. j. 089137/2013/KUSK, sp. zn. SZ_081165/2013/KUSK (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž bylo podle § 92 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) zamítnuto jako nepřipustné (podané osobou neoprávněnou) odvolání žalobce proti rozhodnutí Městského úřadu Rakovník, Odboru sociálně-právní ochrany dětí a sociální prevence (dále jen „OSPOD“ nebo též „správní orgán I. stupně“) ze dne 19. 4. 2013, č. j. Om 185/12, SŘ 3/13. Tímto rozhodnutím odmítl správní orgán I. stupně žádost žalobkyně o nahlédnutí do spisové dokumentace vedené o žalobci.

Žalovaný v napadeném rozhodnutí nejprve shledal, že odvolání podal pouze žalobce v zastoupení žalobkyně, o čemž svědčí obsah odvolání a podpisová doložka. Žalovaný dále dospěl k závěru, že v řízení podle § 55 odst. 5 a 6 písm. f) zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o SPOD“) jako speciálního zákona ve vztahu k správnímu řádu a jiným právním normám, není nezletilé dítě (žalobce) účastníkem řízení ve smyslu § 27 odst. 1 písm. a) správního řádu, byť jde o spisovou dokumentaci o něm vedenou. Na nezletilé dítě nelze hledět ani jako na osobu dotčenou podle § 27 odst. 2 správního řádu, neboť rozhodnutím ve věci nejsou přímo dotčena jeho práva nebo povinnosti. Nezletilému dítěti je zachováno právo být spraven o všech záležitostech, jež se ho bezprostředně týkají. K podání takových informací je kompetentní OSPOD, jenž je zákonem o SPOD pověřen ochranou práv a zájmů nezletilých dětí. Informace jsou zprostředkovány nezletilému dítěti, s přihlédnutím k jeho věku a rozumově vyspělosti, odborně způsobilým sociálním pracovníkem.

Žalobci v žalobě předně namítají procesní vady, jež měly za následek nezákonné rozhodnutí ve věci.

Za prvé tvrdí, že žalovaný jednal v rozporu s normami upravujícími postup při odstraňování vad podání podle § 37 odst. 3 správního řádu. Neobstojí názor žalovaného, že z obsahu odvolání, jakož i z podpisové doložky „zákonná zástupkyně“, mělo vyplývat, že odvolání podává pouze jeden odvolatel, konkrétně žalobce. Namítají, že z hlavičky podání i z jeho obsahu jednoznačně vyplývá, že bylo podáno dvěma odvolateli (oběma žalobci). Žalobkyně přitom při podání odvolání zastupovala žalobce (svého nezletilého syna) a současně vystupovala jako samostatná odvolatelka, již podle § 55 zákona o SPOD náleží právo nahlédnout do spisové dokumentace vedené podle tohoto zákona. Na tom nic nemění, že žalobkyně u svého podpisu uvedla „zákonná zástupkyně“. Žalobkyně je ze zákona zákonnou zástupkyní žalobce, přičemž i její vlastní právo nahlédnout do spisu vedeného správním orgánem I. stupně odvisí v souladu s § 55 odst. 5 zákona o SPOD od tohoto jejího postavení.

Správní orgán I. stupně měl i přes tyto skutečnosti stále o osobě odvolatele pochybnosti. Učinil proto úkony k jejich odstranění, konkrétně nařídil jednání a předvolal k němu žalobkyni a její zmocněnkyni. Zmocněnkyně (dne 23. 5. 2013 telefonicky) a žalobkyně (dne 29. 5. 2013 písemným vyjádřením) potvrdily, že odvolání bylo podáno dvěma odvolateli, tedy žalobcem a žalobkyní. Správní orgán I. stupně a poté i žalovaný však v rozporu s § 37 odst. 3 správního řádu nezohlednil výsledek odstranění nejasností a setrval na stanovisku, že odvolání bylo podáno pouze žalobcem, nikoli také žalobkyní, jež podle názoru žalovaného vystupovala v odvolacím řízení pouze jako zástupce žalobce, nikoli jako samostatná odvolatelka. Správní orgány tak v rozporu s § 50 odst. 4 správního řádu nepřihlédly ke všemu, co v řízení vyšlo najevo, v důsledku čehož byla žalobkyně zkrácena na svém právu podat odvolání proti rozhodnutí podle § 81 odst. 1 správního řádu.

Za druhé žalobci namítají, že žalovaný nejednal s žalobcem jako s účastníkem řízení o žádosti o nahlédnutí do spisové dokumentace vedené správním orgánem I. stupně. Tento postup označili za svévolný a v rozporu s § 27 odst. 1 správního řádu. Žádost žalobkyně o nahlédnutí do spisové dokumentace měla být posouzena z důvodu společenství práv jako žádost podaná rovněž žalobcem (případně pochybnosti o tom měly být odstraněny postupem podle § 37 odst. 3 správního řádu). Jako žadatel získal žalobce postavení účastníka řízení, a to bez ohledu na právní názor správních orgánů ohledně jeho práva nahlížet do spisové dokumentace vedené v jeho věci podle zákona o SPOD. I kdyby se soud domníval, že žalobce žádost o nahlédnutí do spisové dokumentace nepodal, na závěru, že je účastníkem řízení o žádosti podané jeho matkou, by to nic nezměnilo. V každém případě mu bude náležet postavení účastníka řízení podle § 27 odst. 2 správního řádu, podle něhož je účastníkem řízení též další dotčená osoba, pokud může být rozhodnutím přímo dotčena na svých právech nebo povinnostech. Bez ohledu na skutečnost, podá-li žádost o nahlédnutí do spisové dokumentace dítě samo nebo prostřednictvím svého zákonného zástupce, či podá-li takovou žádost jiná oprávněná osoba, bude se toto řízení vždy dotýkat jeho zájmů. Tento závěr vyplývá již ze samotného vymezení spisové dokumentace podle § 55 odst. 2 zákona o SPOD, v souladu s nímž tato dokumentace obsahuje velmi intimní údaje o osobě dítěte, jakož i o jeho rodinném či jiném výchovném prostředí. I v případě, že dítě samo není žadatelem o nahlédnutí do spisové dokumentace, musí mu být za účelem ochrany jeho práv a oprávněných zájmů zachováno postavení účastníka řízení a z něj vyplývající procesní práva. Tuto argumentaci žalobci podpořili odkazem na právo dítěte podle čl. 12 Úmluvy o právech dítěte (dále jen „Úmluva“) a shrnuli, že žalobce byl účastníkem řízení podle § 27 správního řádu a jako takovému mu podle § 81 odst. 1 správního řádu náleželo i právo podat odvolání proti zamítavému rozhodnutí správního orgánu I. stupně. Pokud žalovaný zamítl odvolání žalobce jako nepřípustné z důvodu, že bylo podáno osobou neoprávněnou, postupoval svévolně a v rozporu se zákonem a znemožnil žalobci realizovat právo podat odvolání.

Žalobci dále vyjádřili přesvědčení, že i když jsou splněny podmínky podle § 76 odst. 1 písm. c) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) pro zrušení rozhodnutí žalovaného pro podstatné vady řízení, bylo by v zájmu efektivy a rychlosti řízení i s poukazem na § 78 odst. 3 a 5 s. ř. s. vhodné, aby se soud věcí meritorně zabýval a zrušil i rozhodnutí OSPOD, a to i s ohledem na stanovisko žalovaného, jež zaujal v předchozím rozhodnutí o prvním odvolání žalobců ze dne 3. 4. 2013, sp. zn. SZ_040306/2013/KUSK, z něhož lze usuzovat, že i případně nově vydané rozhodnutí

žalovaného by bylo zatíženo nezákonností. K tomu žalobci rozsáhle argumentují tím, že: žalobce má právo nahlížet do spisové dokumentace OSPOD, žalovaný byl ve specifickém postavení a z tohoto postavení mu plynulo právo na přístup do spisu OSPOD, zásah žalovaného nesledoval nejlepší zájem dítěte, zásah nerespektoval princip proporcionality a napadeným rozhodnutím došlo k zásahu i do práva žalobkyně na výchovu a péči o své dítě.

Žalovaný ve svém vyjádření nejprve namítl nedostatek aktivní legitimace žalobce. Uvedl, že žalobce nebyl účastníkem řízení o nahlížení do spisu OSPOD jako osoba, o níž je spis veden a odmítnutím nahlížení do spisu nebyla jeho práva dotčena přímo ani nepřímo. Dále uvedl, že o nahlížení do spisové dokumentace OSPOD požádala pouze žalobkyně, její žádost byla odmítnuta rozhodnutím OSPOD ze dne 30. 1. 2013, č. j. Om 185/12, SŘ 3/13. Odvolání proti tomuto rozhodnutí podala dne 14. 2. 2013 pouze žalobkyně. Žalovaný odvolání vyhověl rozhodnutím ze dne 3. 4. 2013, č. j. 053745/2013/KUSK. Po novém posouzení OSPOD žádost žalobkyně znovu odmítl rozhodnutím ze dne 19. 4. 2013. Proti tomuto rozhodnutí bylo dne 17. 5. 2013 podáno odvolání, ve kterém byli uvedeni dva odvolatelé, a to J. E. a zákonná zástupkyně K. E.. Vzhledem k zákonnému omezení účastníků řízení při nahlížení do spisu vedeném o dítěti vyzval OSPOD žalobkyni k upřesnění, kdo je odvolatelem. Žalobkyně reagovala podáním ze dne 29. 5. 2013, v němž uvedla, že odvolání bylo podáno oběma odvolateli uvedenými v odvolání. OSPOD tedy pouze odstraňoval nejasnosti podání, kdy ze zákona o SPOD vyplývá omezení okruhu účastníků o nahlížení do spisové dokumentace. Při rozhodování vyšel z textu podaného odvolání a podpisové doložky a dovodil, že odvolání podal pouze žalobce, jenž ale nebyl účastníkem řízení o žádosti žalobkyně o nahlédnutí do spisové dokumentace. Správní orgán s žalobcem jako účastníkem řízení nejednal.

Podle žalovaného není v čl. 12 Úmluvy zakotveno právo nezletilého dítěte na přístup do spisu vedeného OSPOD. Přístup nezletilého k informacím je omezen na přiměřenou informaci, nikoli na všechny informace. Ustanovení § 55 odst. 5 zákona o SPOD vylučuje i použití zákona o svobodném přístupu k informacím. Možnost žalobce se vyjadřovat byla umožněna ve všech správních řízeních vedených OSPOD. V řízení o nahlížení do spisové dokumentace však žalobce účastníkem řízení není. Žalobci účelově zaměňují nahlížení do spisu vedeného ve správním řízení s nahlížením do spisu vedeném OSPOD o chráněném nezletilém dítěti s převážně osobními údaji. V případě řízení o výchovném opatření pro podezření z bodnutí šedesátileté učitelky žalobce do zad, mají a měli žalobci možnost do spisu vedeného podle zákona o soudnictví ve věcech mládeže nahlížet. Správní orgány neumožněním nahlížení žalobkyni do spisu OSPOD nijak neomezily právo nezletilého na informace týkající se jiného řízení. V případě spisu OSPOD je toto právo nahlížení omezeno pouze na zákonem vymezené konkrétní účastníky. Ochrana zájmů dítěte i před rodičem není formálním postupem. V řízení o žádosti bylo zjištěno, že po internetu jsou žalobkyni ve „*Zpovědi matky studenta rakovnického gymnázia....*“ šířeny informace obsahující osobní údaje o žalobci. Správní orgány obou stupňů došly k závěru, že by informace ze spisu OSPOD mohly být použity s negativním dopadem na nezletilého žalobce. V řízení o žádosti o nahlédnutí do spisové dokumentace OSPOD není dítě zastoupeno rodiči. Dítě není vůbec účastníkem tohoto řízení. Při rozhodování, zda OSPOD povolí nahlédnutí do spisu, je zásadním a hlavním kritériem zájem dítěte. Žalobkyně požádala o nahlédnutí do spisu v době, kdy byla média plná zpráv o činu žalobce a kdy sama žalobkyně šířila po internetu informace

o soukromí a činu žalobce. Správní orgány přihlédly k takto zjištěnému skutkovému stavu a došly k závěru, že jakékoliv další informace, které by se velice pravděpodobně opět ocitly na veřejnosti, nejsou v souladu se zájmem dítěte. Ochrana práv dítěte má v odůvodněných případech přednost i před právem rodičů na péči a výchovu dítěte. Podle § 6 a § 54 zákona o SPOD se do evidence dětí OSPOD zakládá spis nejen z důvodů, pro něž se do evidence dostal žalobce [§ 6 písm. c), *jde-li o děti mladší než patnáct let, spáchaly-li čin, který by jinak byl trestným činem*“], ale i pro děti, jejichž rodiče neplní povinnosti plynoucí z rodičovské zodpovědnosti nebo nevykonávají či zneužívají práva plynoucí z rodičovské zodpovědnosti. Uveřejnění osobních informací žalobkyní o nezletilém žalobci vyhodnotily správní orgány jako zásah do práva dítěte. Na ochranu dítěte odmítly žalobkyni možnost nahlížení do spisu vedeného o tomto dítěti.

Žalobci v replice trvali na žalobě a v podstatě zopakovali žalobní body.

Soud přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí, jakož i řízení vydání rozhodnutí předcházející, a dospěl k následujícím závěrům:

Podle § 92 odst. 1 správního řádu opožděné nebo nepřípustné odvolání odvolací správní orgán zamítne.

Podle § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s. soud zruší napadené rozhodnutí pro podstatné porušení ustanovení o řízení před správním orgánem, mohlo-li mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Úvodem soud připomíná, že rozhodnutí odvolacího správního orgánu o zamítnutí odvolání jako podané osobou k tomu neoprávněnou podle § 92 odst. 1 správního řádu, není rozhodnutím, v němž by se odvolací orgán odvoláním věcně zabýval. Rozhodnutím podle § 92 odst. 1 správního řádu odvolací správní orgán zamítá odvolání z důvodu nenaplnění jedné ze základních procesních podmínek, bez níž nelze podané odvolání meritorně projednat. Rozhodnutí vydané podle § 92 odst. 1 správního řádu proto nelze považovat za součást meritorního projednávání věci, neboť v něm odvolací orgán pouze vyslovuje závěr o tom, že odvolání proti rozhodnutí bylo podáno neoprávněnou osobou, v důsledku čehož nelze odvoláním napadené rozhodnutí meritorně projednat.

V případě žaloby proti takovému rozhodnutí je soud oprávněn zkoumat v mezích žalobních bodů pouze to, zda neprovedením odvolacího přezkumu došlo ke zkrácení v právech. Věcnou správnost odvoláním napadeného rozhodnutí (*zde: rozhodnutí OSPOD o odmítnutí žádosti žalobkyně o nahlédnutí do spisu*) posuzovat nemůže. Proto je zcela nepřipadný požadavek žalobců, aby soud v rámci tohoto žalobního řízení zrušil rozhodnutí správního orgánu I. stupně o odmítnutí žádosti žalobkyně nahlédnout do spisové dokumentace OSPOD vedené o jejím synovi (žalobci). Takovým postupem by soud překročil shora stanovené meze přezkumu rozhodnutí vydaných podle § 92 odst. 1 správního řádu.

Soud se proto zabýval pouze otázkou, zda k upření práva na meritorní přezkum rozhodnutí správního orgánu I. stupně došlo v souladu se zákonem nebo naopak v rozporu s ním. Při zodpovězení této klíčové otázky vycházel soud z uplatněných žalobních námitek

poukazujících zejména na procesní vady, jež podle žalobců měly za následek nezákonné rozhodnutí. Žalobci předně tvrdí, že OSPOD a posléze žalovaný žádným způsobem nezohlednili výsledek odstranění pochybností a setrvali na stanovisku, že odvolání bylo podáno pouze žalobcem, v důsledku čehož došlo k zásahu do práva žalobkyně podat odvolání.

Pro posouzení důvodnosti této žalobní námitky je významná právní úprava obsažená v § 82 odst. 2 správního řádu, podle něhož odvolání musí obsahovat náležitosti uvedené v § 37 odst. 2 a údaje o tom, proti kterému rozhodnutí směřuje, v jakém rozsahu ho napadá a v čem je spatřován rozpor s právními předpisy nebo nesprávnost rozhodnutí nebo řízení, jež mu předcházelo. Podle odkazovaného ustanovení § 37 odst. 2 správního řádu z podání musí být patrné, kdo je činí, které věci se týká a co se navrhuje. Fyzická osoba uvede v podání jméno, příjmení, datum narození a místo trvalého pobytu, popřípadě jinou adresu pro doručování. Podání musí obsahovat označení správního orgánu, jemuž je určeno, další náležitosti, které stanoví zákon, a podpis osoby, která je činí. Podle § 37 odst. 3 správního řádu nemá-li podání předepsané náležitosti nebo trpí-li jinými vadami, pomůže správní orgán podateli nedostatky odstranit nebo ho vyzve k jejich odstranění a poskytne mu k tomu přiměřenou součinnost.

Soud z obsahu správního spisu zjistil, že dne 18. 1. 2013 požádala žalobkyně o nahlédnutí do spisové dokumentace vedené OSPOD o žalobci. Rozhodnutím OSPOD ze dne 30. 1. 2013, č. j. Om 185/12, SŘ 3/13, byla žádost žalobkyně odmítnuta. K odvolání žalobkyně žalovaný dne 3. 4. 2013 pod č. j. 053745/2013/KUSK, sp. zn. SZ_040306/2013/KUSK, rozhodnutí správního orgánu I. stupně zrušil pro nedostatky v odůvodnění a věc mu vrátil k novému projednání. V rámci nového projednání nařídil správní orgán I. stupně na den 16. 4. 2013 jednání. Z protokolu o něm plyne, že žalobkyně ještě před započítím jednání udělila do protokolu plnou moc k zastupování Mgr. A. H.. Rozhodnutím ze dne 19. 4. 2013 správní orgán I. stupně žádost žalobkyně opětovně odmítl. Proti tomuto rozhodnutí, jež bylo doručeno dne 2. 5. 2013 do vlastních rukou zmocněnkyně, bylo dne 16. 5. 2013 podáno odvolání. V hlavičce odvolání jsou jako odvolatelé uvedeni: 1) J. E., zastoupen zákonnou zástupkyní Ing. K. E. a 2) Ing. K. E.. Odvolání je podepsáno oběma uvedenými; u žalobkyně pak s doložkou zákonná zástupkyně. Dne 21. 5. 2013 zaslal správní orgán I. stupně do vlastních rukou žalobkyně a její zmocněnkyně výzvu, v níž uvedl: „Z podaného odvolání jasně nevyplývá, která osoba odvolání podala. S ohledem na výše uvedené Vás správní orgán před předložením spisu nadřízenému orgánu žádá o vyjádření dne 29. 5. 2013.“ Žalobkyně se téhož dne dostavila k správnímu orgánu I. stupně a do spisu založila své vyjádření, v němž sdělila, že odvolání podali dva odvolatelé (žalobce a žalobkyně).

Přípisem ze dne 30. 5. 2013 informoval správní orgán I. stupně žalobkyni zastoupenou zmocněnkyní a žalobce zastoupeného žalobkyní, že jejich odvolání bylo předáno žalovanému.

V předkládací zprávě ze dne 30. 5. 2013 určené žalovanému pak správní orgán I. stupně mimo jiné uvedl, že „vzhledem k tomu, že v odvolání je explicitně uveden jako druhý účastník i syn matky, nemůže využít autoremedury, protože její institut předpokládá plné vyhovění odvolání“. Současně uvedl, že „vzhledem k tomu, že zpočátku nebylo jasné, kdo odvolání podal, protože matka je zastoupena zmocněnkyní, která odvolání nezaslala, a matka podepsala odvolání výslovně pouze jako zákonná zmocněnkyně, byla zaslána výzva k odstranění pochybností, protože bylo očekáváno odvolání zmocněnkyně. Žalobkyně podala

své vyjádření (zmocněnkyně se omluvila), ale k věci jako takové se do protokolu opětovně nevyjádřila a zmocnění stále trvá. Mimo správní řízení byl s matkou proveden pohovor, který naznačil, že je možné o nahlédnutí do spisu uvažovat. Toto ale matka odmítla uvést do protokolu a důsledně trvala pouze na svém písemném vyjádření a znění odvolání. Situace je tedy taková, že matka je v řízení zastoupena zmocněnkyní a trvá na účastenství syna, který je zastoupen matkou. Ve vztahu k žalobci zaujal správní orgán I. stupně názor, že jde o odvolání podané osobou neoprávněnou podle § 92 odst. 1 správního řádu. Současně ponechal na úvaze žalovaného, zda změni své stanovisko k postavení žalobce jako účastníka řízení a rozhodne o odvolání jako takovém.

Žalovaný dne 19. 6. 2013 odvolání žalobce zamítl jako nepřijatelné podle § 92 odst. 1 správního řádu, neboť shledal, že bylo podáno osobou, která není účastníkem daného správního řízení.

Ústavní soud v mnoha svých rozhodnutích (např. ze dne 29. 9. 2004, č. j. III. ÚS 188/04) judikoval, že „*Správní orgán je ze zákona povinen chránit práva a zájmy občanů (§ 3 odst. 1 správního řádu). Pokud správní orgány ve správním řízení pouze důsledně vyžadují plnění povinností ze strany občanů a nedbají přitom o ochranu jejich zájmů, je výrazem tohoto postupu přepjatý formalismus, jehož výsledkem je sofistikované zdůvodnění zjevné nesprávnosti, a tím dochází k porušení čl. 36 Listiny základních práv a svobod.*“ Uvedené lze plně vztáhnout i na nyní projednávanou věc.

Ustanovení § 37 odst. 3 správního řádu upravuje postup správního orgánu v případě, kdy je mu doručeno podání, jež neobsahuje předepsané náležitosti (chybí zcela nebo jsou neúplné) nebo trpí jinými vadami. Za takové situace může správní orgán pomoci podateli odstranit vady při převzetí podání (na místě) nebo podatele vyzvat k jejich odstranění, k čemuž mu poskytne přiměřenou lhůtu. Správní řád nestanoví, v jakých případech má správní orgán tu či onu formu použít. Na správním orgánu tak je, aby zvolil nejvhodnější řešení s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem případu. Správní orgán však vždy musí dbát toho, aby zvolený způsob napomohl účastníku, aby se jeho podání, do té doby vadné, stalo bezvadným.

Soud na základě obsahu správního spisu konstatuje, že výzva ze dne 21. 5. 2013 k odstranění vad odvolání nebyla formulována dostatečně jasně a konkrétně, neboť v ní správní orgán I. stupně sice žalobkyni a její zmocněnkyni informoval o svých pochybnostech stran odvolatelů, avšak důvod svých pochybností neupřesnil a nepřipojil ani poučení, jaké pochybnosti a jakým způsobem mají být odstraněny. Ve výzvě pak ani v nejmenším nenaznačil to, co později uvedl v předkládací zprávě, že za vadu odvolání vlastně považoval to, že odvolání podala žalobkyně bez součinnosti se svou zmocněnkyní, přestože podle jeho názoru (blíže neodůvodněného) zastoupení žalobkyně nadále trvá. K této otázce pak žalobkyni nedotázal ani dne 29. 5. 2013, kdy se na základě předmětné výzvy k správnímu orgánu I. stupně osobně dostavila. Soud sice připouští, že mohou vzniknout pochybnosti, jak pohlížet na odvolání, jež učinila sama žalobkyně bez ohledu na svou zmocněnkyni, nicméně vychází z toho, že udělení plné moci má účastníku napomoci k ochraně jeho práv, nikoli jeho situaci zhoršit. Jak uvádí i komentářová literatura k správnímu řádu „*Správní řád z roku 1928 pro tyto případy stanovil, že i když byl ustanoven zmocněnec, může zmocnitel sám učinit*

prohlášení vlastním jménem vedle svého zmocněnce nebo na jeho místě a rovněž úřad si může vyžádati potřebné prohlášení přímo od zmocnitele, v pochybnosti platí prohlášení zmocnitelovo (§ 17 odst. 5 vládního nařízení č. 8/1928 Sb. z. a n.) Stávající správní řád sice podobné ustanovení neobsahuje, udělení plné moci ale zřejmě nelze chápat tak, že by se jím zmocnitel zcela vzdával možnosti jednat, jakkoli by bylo racionální, aby před tím plnou moc odvolal (Vedral, J. Správní řád, Komentář, II. Vydání, BOVA POLYGON Praha, leden 2012, str. 389). Správní orgán I. stupně v rozporu s právě prezentovaným názorem, s nímž se zdejší soud plně ztotožňuje, žádné další kroky směřující k objasnění této záležitosti neučinil a v předkládací zprávě pouze konstatoval, že zastoupení žalobkyně trvá. Žalovaný se pak v žalobou napadeném rozhodnutí posouzení této otázky zcela vyhnul. Žalobkyně sice v žalobě toto pochybení výslovně nenamítá, avšak soud je považuje s přihlédnutím k celému kontextu napadeného rozhodnutí za významné. Zejména proto, že žalovaný vystavěl svůj závěr o tom, že odvolání podal pouze žalobce v zastoupení žalobkyně na zcela neudržitelném konstatování, že tomu odpovídá obsah podaného odvolání a podpisová doložka, čímž se vyhnul rozhodování ve věci.

Nejenom z formálního označení odvolatelů v hlavičce odvolání, ale především z formulací v odvolání užitých (např. „odvolatelé zdůrazňují“, „odvolatelé poukazují“, „odvolatelé uzavírají“ apod.) plyne pravý opak, než tvrdí žalovaný. Odvolání zjevně podali dva odvolatelé, a to žalobce zastoupen žalobkyní a žalobkyně sama za sebe. Neobstojí ani zpochybnění podpisů. Oba odvolatelé vlastnoručně podepsali nejenom každou stranu odvolání, ale svůj vlastnoruční podpis připojili i na poslední stranu k strojem nadepsaným podpisům. Názor žalovaného, že žalobkyně nepodala odvolání jen proto, že se podepsala pouze jako zákonná zástupkyně žalobce a nikoli současně jako odvolatelka sama, je zcela nepřipadný a více než formalistický. Pokud žalovaný pouze na základě těchto okolností zúžil okruh odvolatelů jen na žalobce, postupoval účelově a žalobkyni tak nezákonně odňal právo na projednání jejího odvolání.

Soud proto ve vztahu k žalobkyni zrušil bez jednání rozhodnutí žalovaného podle § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s. pro podstatné porušení ustanovení o řízení, jež mělo za následek nezákonnost napadeného rozhodnutí. Správní orgán I. stupně žalobkyni ve výzvě k odstranění nedostatků podání podle § 37 odst. 3 správního řádu v potřebném rozsahu nepoučil a žalovaný tuto vadu správnímu orgánu I. stupně ve svém rozhodnutí nevytkl. Žalovaný pak řízení zatížil další vadou, když žalobkyni nepřiznal postavení odvolatelky na základě zjevně formalistického přístupu a nesprávného závěru, že odvolání podala pouze jako zákonná zástupkyně žalobce. Stran okruhu odvolatelů (účastníků odvolacího řízení) tak stojí rozhodnutí žalovaného na zcela nepřijatelném závěru a v závislosti na tom proto také postrádá základní náležitost rozhodnutí, tj. výrok o tom, jak bylo o odvolání žalobkyně rozhodnuto. Je proto naplněn také další důvod pro zrušení napadeného rozhodnutí a to pro jeho nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. V dalším řízení proto bude na správním orgánu, aby vytykané procesní vady napravil.

Ve vztahu k žalobci však soud žalobu zamítl. Vyšel při tom ze zjištění, že žalobce o nahlédnutí do osobního spisu vedeného o něm OSPOD nepožádal. Práva nahlédnout do spisové dokumentace se tedy sám vůbec nedomáhal. O jeho právech tak nebylo v předmětném správním řízení rozhodováno. Odmítnutím žádosti o nahlédnutí do spisové

dokumentace tak nemohla být jeho práva dotčena. Není proto osobou přímo ani nepřímo dotčenou v právech. Správní řízení bylo vedeno výlučně k žádosti žalobkyně. Soud však shledal, že žalobkyni bylo nezákonně upřeno právo na projednání odvolání. Proto rozhodnutí žalovaného ve vztahu k žalobkyni zrušil. Žalovaný, popř. správní orgán I. stupně se tak bude muset v dalším řízení znovu zabývat výhradami žalobkyně stran dosavadního postoje správních orgánů k výkladu zákona o SPOD a Úmluvy ve vztahu k právům jejího dítěte, jež jsou zcela totožné s výhradami žalobce, jemuž však právo na jejich uplatnění v řízení před správním orgánem ani před soudem nepřísluší.

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch. Úspěšnému žalovanému pak ve vztahu k žalobci v tomto řízení žádné náklady nevznikly. Soud proto rozhodl jak uvedeno ve výroku pod bodem III. tohoto rozsudku.

Žalobkyni, která byla ve věci úspěšná, přiznal soud náhradu nákladů řízení v celkové částce 11.340 Kč. Tato částka sestává ze zaplaceného soudního poplatku ve výši 3.000 Kč a z odměny za právní služby ve výši 8.340 Kč. Tuto částku tvoří (při zastoupení dvou žalobců) odměna za tři úkony právní služby po 2.480 Kč [převzetí a příprava zastoupení, sepsání žaloby a repliky - § 7, § 9 odst. 3 písm. f) a § 11 odst. 1 písm. a) a d) a § 12 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)], a tři paušální částky jako náhrada hotových výdajů po 300 Kč podle § 13 odst. 3 vyhlášky.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 17. března 2015

JUDr. Věra Šimůnková, v. r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Vlasáková